# Winternota 2025

# Inhoudsopgave

**Inleiding** ..... **2**

**1. Mutaties** ..... **4**

**2. Financiële afwijkingen** ..... **5**

*Bedrijvigheid* ..... *5*
*Dienstverlening* ..... *8*
*Leefbaarheid* ..... *11*
*Vitaliteit* ..... *14*

**3. Voorgestelde overhevelingen** ..... **18**

**4. Neutrale mutaties** ..... **20**

*Personele lasten* ..... *20*
*Technische mutaties* ..... *20*
*Overige mutaties* ..... *20*

**5. Mutaties Reserves & Voorzieningen** ..... **22**

**6. Ontwikkelingen ten aanzien van de Investeringsagenda HK** ..... **25**

**7. Inzicht in financiële effecten 'trekkers'** ..... **26**

## Inleiding

Voor u ligt de Winternota 2025. Met de Winternota brengen we de boekhouding in overeenstemming met de financiële realiteit zodat we enerzijds een redelijk zicht hebben op het saldo van de jaarrekening en anderzijds door een administratief technische aanpassing een onrechtmatigheid voorkomen. Door u met deze nota te laten besluiten de begroting overeenkomstig te wijzigen. Wij volgen hierin het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de recent verschenen notitie Overhead. Dit heeft mede geleid tot wijzigingen binnen de personele lasten doordat deze direct aan clusters worden toegewezen in plaats van dat deze als overhead worden beschouwd. Bij een aan clusters heeft dat geleidt tot overschrijdingen. De overschrijding wordt vooral veroorzaakt doordat personele en inhuurlasten op dit cluster zijn geboekt terwijl de dekking op andere plaatsen in de begroting is opgenomen. Door een geactualiseerde nota overhead worden direct kosten steeds nauwkeurig geboekt op de clusters waar deze direct betrekking op hebben. Dat maakt dat er over de clusters heen verschillen ontstaan welke (grotendeels) wegvallen op andere clusters. De aanpassingen zijn dus in principe budget neutraal. Vanaf 2026 worden dergelijke verschillen verder gecorrigeerd. Conform de financiële verordening geldt er een ondergrens van € 50.000 op clusterniveau. Daar waar wij het echt noodzakelijk achten, wijken wij hier incidenteel van af. De Slotnota is gericht op het lopende jaar, afwijkingen zijn incidenteel. De eerder verschenen bestuursrapportages gaan beleidsmatig in op afwijkingen die een doorwerking hebben naar het volgende jaar. Om de uitvoering van de taken gerelateerd aan de voorgestelde overhevelingen al in januari 2026 te kunnen starten wordt met deze winternota ook de begroting 2026 per januari aangepast. In het verleden gebeurde dit pas met de jaarrekening waardoor de formele start pas na vaststelling van de jaarrekening kon plaatsvinden.
Het verwachte resultaat van deze Winternota is op basis van de huidige inzichten waarbij we ten opzichte van de vorige rapportages verdere stappen hebben gezet om de raad zo vroeg mogelijk inzicht te verschaffen in de benodigde budgetten en de ontwikkeling hiervan. Dit is qua leesbaarheid en inzicht het doortrekken van de lijn zoals die ook bij het opstellen van de begroting is gebruikt en deze werkwijze zal verder worden door ontwikkeld in 2026. Hierdoor zal de kwaliteit van de P&C documenten verder verbeteren. Alles is er opgericht om de raad de benodigde inzichten tijdig aan te leveren zodat zij haar rol goed kan invullen. Deze extra rapportage is ook hiervoor bedoeld.

De mutaties die u in deze Winternota worden gepresenteerd hebben een nadelig effect van € 1,961 mln. euro op het saldo dat wij u bij de Mid-term hebben gerapporteerd. Deze worden verder toegelicht bij de programma's. De grootste mutaties betreffen:

- Nadeel op de baten omdat in lijn met de werkwijze bij de begroting 2026 (niet standaard meer dekken van een tekort door onttrekking aan de algemene reserve). Het positieve resultaat van de Mid-term wordt geneutraliseerd door de geraamde onttrekking aan de algemene reserve terug te draaien;
- Voordeel op de baten van vanwege een hogere algemene uitkering op basis van de september circulaire;

- Nadeel op de storting in de reserve Sociaal Domein vanwege het feit dat een deel van de extra gelden via de algemene uitkering bedoeld zijn voor jeugd;
- Nadeel als gevolg van hogere uitgaven bij Cluster Veiligheid vanwege de kosten van het ontruimen van illegaal opgeslagen scooters en hogere lasten in het kader van intensivering handhaving;
- Per saldo nadeel vanwege extra uitgaven i.v.m. de inzet van de externe trekkers;
- Nadeel door het niet realiseren van vrij te besteden inkomende subsidies.

Deze Slotnota is het voorportaal van de Jaarrekening waarbij we nu enerzijds de rechtmatigheid borgen maar anderzijds een goede prognose van ons jaarrekeningresultaat willen laten zien. Naarmate we groeien in het realistisch begroten worden de afwijkingen tussen de Slotnota en de Jaarrekening kleiner.

Voor wat betreft de presentatie van de bedragen volgen wij onze administratie. Dit ter voorkoming van fouten. De bedragen die wij presenteren zijn een voordeel als er een negatief bedrag staat en een nadeel als er een positief bedrag staat. Als er bij een cluster geen mutaties zijn benoemd dan zijn er geen mutaties > 50k te melden.

Deze Slotnota zetten wij af tegen de stand na de Mid-term. Voor een goed inzicht ziet u hieronder de ontwikkeling van ons begrotingssaldo sinds de primaire begroting.

*(bedragen x1000)*

| | Mutatie | | Saldo | |
|---|---|---|---|---|
| Begroting | | | 0 | |
| Bestuursrapportage | -1.365 | *Voordeel* | -1.365 | *Voordeel* |
| Mid-term | -63 | *Voordeel* | -1.428 | *Voordeel* |
| Slotnota | 1.961 | *Nadeel* | 533 | *Nadeel* |

## 1. Mutaties

In onderstaande tabel worden op programmaniveau de bedragen van de voorgestelde mutaties inzichtelijk gemaakt. De bijbehorende toelichtingen worden bij de programma's op clusterniveau weergegeven.

*(bedragen x1000)*

| | Begroting 2025 t/m Mid-term | | | Slotnota 2025 mutaties | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Programma** | **Lasten** | **Baten** | **Saldo** | **Lasten** | **Baten** | **Saldo** |
| Bedrijvigheid | 4.074 | -1.631 | 2.443 | -495 | 702 | 208 |
| Dienstverlening | 33.032 | -130.379 | -97.347 | -701 | 3.438 | 2.736 |
| Leefbaarheid | 49.549 | -16.589 | 32.960 | -138 | 135 | -3 |
| Vitaliteit | 77.862 | -19.062 | 58.800 | 2.046 | -2.055 | -9 |
| | **164.517** | **-167.661** | **-3.144** | **712** | **2.220** | **2.932** |
| Mutatie reserves | 13.733 | -12.017 | 1.716 | -965 | -5 | -971 |
| Eindtotaal | **178.250** | **-179.678** | **-1.428** | **-253** | **2.214** | **1.961** |

# 2. Financiële afwijkingen

In dit hoofdstuk presenteren we de financiële afwijkingen ten opzichte van de Begroting. Het gaat om afwijkingen waarbij aanvullend budget nodig is of waarbij een teveel aan budget naar beneden wordt bijgesteld. Daarmee hebben deze mutaties een negatief respectievelijk positief effect op het saldo van de lopende begroting. Het gaat hier alleen om de mutaties die over de exploitatie lopen. Als tegenover deze mutatie dekking vanuit een reserve staat en als gevolg ook de mutatie van de reserve moet worden aangepast, dan wordt dit benoemd.

## Bedrijvigheid

*(bedragen x1000)*

| | Begroting 2025 t/m Mid-term | | | Slotnota 2025 mutaties | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Programma** | **Lasten** | **Baten** | **Saldo** | **Lasten** | **Baten** | **Saldo** |
| Bedrijvigheid | 4.074 | -1.631 | 2.443 | -495 | 702 | 208 |

Cluster (lucht) havens

- Bijstelling lasten (€ 84.000 voordeel).
  Dit betreft hoofdzakelijk een overboeking van personele lasten naar andere clusters. Per saldo heeft deze mutatie op de begroting geen effect. De overige mutatie betreft een bijstelling van kapitaallasten. De bijstelling van kapitaallasten is het gevolg van een technische aanpassing waardoor kapitaallasten op een andere wijze aan clusters worden toegerekend. Per saldo heeft dit geen effect op de begroting.

Cluster economische ontwikkeling

- Bijstelling lasten (€ 631.000 voordeel).
  - Dit ziet vooral toe op lagere lasten in de grondexploitaties voor bedrijventerreinen. Hier staan ook lagere baten tegenover. De baten en lasten van de grondexploitaties heffen elkaar nagenoeg op. Bij de jaarrekening wordt een nieuwe actualisatie van de grondexploitaties doorgevoerd.

Met de volgende meerjarenprognose grondexploitaties (MGP) wordt u nader geïnformeerd over de ontwikkelingen van individuele grondexploitaties.

- De formele subsidieaanvraag voor het Blue Food Centrum Wieringen (BFCW) is nog niet ontvangen en daardoor zijn de VOP (Visserij Ontwikkelplan) middelen voor dit onderdeel nog niet beschikt. Daarmee ontstaat er naar verwachting een verschuiving van lasten (subsidie) en baten (SPUK VOP en inzet reserve VOP) naar 2026. Er zijn voorbereidende werkzaamheden verricht in het kader van het BFCW, maar de lasten zijn lager dan begroot. De lagere lasten 2025 worden bijgesteld en daarmee ook de onttrekking uit de reserve VOP. Per saldo werkt dit neutraal door op de begroting. De reserve VOP blijft beschikbaar voor de dekking van lasten in 2026 en verder.
- Wegens verhoogde belangstelling vanuit inwoners is een verhoging van het subsidieplafond gevelverbeteringsfonds gerealiseerd. Dit wordt gedekt uit de reserve Economische, maatschappelijke en toeristische stimulering.
- De overige mutatie betreft vooral een overboeking van begrote personele lasten naar andere clusters. De begroting is hierop aangepast.

- Bijstelling baten (€ 702.000 nadeel)
  - Betreft vooral lagere opbrengsten uit de grondexploitaties. Daar staan lagere lasten tegenover. Bij de jaarrekening wordt een nieuwe actualisatie van de grondexploitaties doorgevoerd. Met de volgende meerjarenprognose grondexploitaties (MGP) wordt u nader geïnformeerd over de ontwikkelingen van individuele grondexploitaties.
  - Ook waren er SPUK-middelen begroot als dekking van een subsidie voor het BFCW, deze wordt naar verwachting in 2026 gerealiseerd en daarom in 2025 gecorrigeerd. De SPUK-middelen zijn al door het rijk ontvangen, staan op een tussenrekening en worden toegerekend aan het jaar waarin een subsidie wordt verstrekt in het kader van het BFCW. Per saldo dus een neutrale wijziging.

Cluster Toerisme

- Bijstelling lasten (€ 220.000 nadeel)
  Dit is het gevolg van de in de inleiding genoemde administratie aanpassing van de toerekening van de directe personele laten naar het cluster waardoor het hier een nadeel is en het voordeel elders valt.

Mutaties reserves

*Reserve visserij ontwikkelplan*

Betreft het saldo van met name de lagere onttrekking uit de reserve Visserij Ontwikkelplan (€ 300.000 lagere onttrekking).

*Reserve Economische, maatschappelijke en toeristische stimulering*

Een hogere onttrekking uit de reserve Economische, maatschappelijke en toeristische stimulering om de lasten van het gevelverbeteringsfonds te dekken (€90.000 hogere onttrekking).

Bovenstaande mutaties leiden tot het overzicht:

| **Bedijvigheid *(bedragen x1000)*** | **Lasten** | **Baten** | **Saldo 2025** | **Voordeel / nadeel** |
|---|---|---|---|---|
| (Lucht) Havens | 1.192 | -469 | 723 | *Nadeel* |
| Economische Ontwikkeling | 1.708 | -57 | 1.652 | *Nadeel* |
| Toerisme | 679 | -403 | 276 | *Nadeel* |
| ***Saldo voor Bestemming*** | ***3.579*** | ***-929*** | ***2.651*** | *Nadeel* |
| Reserve Bedrijvigheid | 30 | 180 | 210 | *Nadeel* |
| ***Saldo na Bestemming*** | ***3.609*** | ***-749*** | ***2.861*** | *Nadeel* |

## Dienstverlening

*(bedragen x1000)*

| | Begroting 2025 t/m Mid-term | | | Slotnota 2025 mutaties | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Programma** | **Lasten** | **Baten** | **Saldo** | **Lasten** | **Baten** | **Saldo** |
| Dienstverlening | 33.032 | -130.379 | -97.347 | -701 | 3.438 | 2.736 |

Cluster Bestuur

- Bijstelling Lasten (€ 235.000 voordeel)
  Dit betreft de correctie van de lasten die worden gemaakt voor andere deelnemers aan de "Aanpak Landelijk Gebied" waarvoor Hollands Kroon het penvoerderschap voert. Dit zijn geen lasten van de gemeente Hollands Kroon en mogen vanuit het BBV niet gaan via de exploitatie van Hollands Kroon.
- Bijstelling baten (€ 235.000 nadeel)
  Dit betreft de correctie van de baten die worden ontvangen van de andere deelnemers aan de "Aanpak Landelijk Gebied" waarvoor Hollands Kroon het penvoerderschap voert. Dit zijn geen baten van de gemeente Hollands Kroon en mogen vanuit het BBV niet gaan via de exploitatie van Hollands Kroon.

  Het is per saldo een budget neutrale mutatie.

Cluster financiering

- Bijstelling lasten (€ 908.000 voordeel)
  Dit betreffen voordelen door technische correcties op het gebied van interne rentetoerekeningen en lagere financieringslasten doordat er minder geleend is dan begroot. Dit is vooral het gevolg van fasering van in- en uitgaven. Als uitgaven in 2026 plaatsvinden (i.p.v. 2025) of baten eerder dan verwacht ontvangen worden heeft dit effect op de behoefte van vreemd vermogen en de te betalen rente daarover.

- Bijstelling baten (€ 269.000 voordeel)
  Doordat gedurende het jaar middelen tijdelijk op het schatkistbankieren zijn gestald is er een rentevoordeel ontstaan die niet begroot was.

Cluster Leges en heffingen

- Bijstelling lasten (€ 132.000 nadeel)
  De mutatie betreft vooral een overboeking van begrote personele lasten naar dit cluster. Op totaalniveau heeft deze overboeking geen effect op de begroting.

Cluster Organisatie

- Bijstelling lasten (€ 287.000 voordeel)
  Betreft met name een voordeel door lagere kapitaallasten. De bijstelling van kapitaallasten is het gevolg van een technische aanpassing waardoor kapitaallasten op een andere wijze aan clusters worden toegerekend. Per saldo heeft dit geen effect op de begroting. Daarnaast geldt een nadeel door Inhuurkosten van externe trekkers en kwartiermakers ten behoeve van de aanpak van de organisatiestructuur. De overige mutaties vallen grotendeels tegen elkaar weg.

- Bijstelling baten (€ 8.089.000 nadeel)
  De verkoop van ’t Veld Noord vindt in 2026 plaats. Daarom zijn de opbrengsten en de storting in de algemene reserve verschoven naar 2026. Dat geeft een nadeel aan batenzijde van dit cluster (€ 9.875.000 nadelig). Dit loopt weg tegen het voordeel, voor een gelijk bedrag, door een lagere storting in de reserve. Tegelijkertijd zijn er meer verkoopopbrengsten dan begroot door verkoop accommodaties. Het effect hiervan is € 1.100.000 (voordelig). Ook gelden er hogere opbrengsten voor reisdocumenten en rijbewijzen (€ 395.000), leges burgerzaken (€ 115.000) en opbrengsten voor detachering van personeel (€ 200.000).

Cluster Overig

- Bijstelling lasten (€ 324.000 nadeel)
  Het saldo ontstaat door het bijstellen van de indexatiebuffer omdat deze niet volledig is benut, niet gerealiseerde extra baten vanuit subsidies en hogere kapitaallasten. De bijstelling van kapitaallasten is het gevolg van een technische aanpassing waardoor kapitaallasten op een andere wijze aan clusters worden toegerekend. Per saldo heeft dit geen effect op de begroting.

- Bijstelling baten (€ 4.653.000 voordeel)

  Is toe te schrijven aan de hogere algemene uitkering op basis van de septembercirculaire. U heeft hiervoor bij de begrotingsbehandeling 2026 een separaat memo ontvangen.

Mutaties reserves

- Algemene reserve lagere onttrekking door neutraliseren effect mid-term (Lagere onttrekking van 1,4 miljoen)
- Reserve Vastgoed hogere storting door verkoop accommodaties (hogere storting van 1,1 miljoen)

Bovenstaande mutaties leiden tot het overzicht:

| **Dienstverlening *(bedragen x1000)*** | **Lasten** | **Baten** | **Saldo 2025** | |
|---|---|---|---|---|
| Bestuur | 2.972 | -2 | 2.970 | *Nadeel* |
| Financiering | 85 | -880 | -795 | *Voordeel* |
| Leges & Heffingen | 1.422 | -14.264 | -12.842 | *Voordeel* |
| Organisatie | 27.091 | -3.086 | 24.005 | *Nadeel* |
| Overig | 760 | -108.710 | -107.950 | *Voordeel* |
| ***Saldo voor Bestemming*** | ***32.331*** | ***-126.941*** | ***-94.611*** | *Voordeel* |
| Reserve Dienstverlening | 15.242 | -10.990 | 4.251 | *Nadeel* |
| ***Saldo na Bestemming*** | ***47.572*** | ***-137.932*** | ***-90.359*** | *Voordeel* |

## Leefbaarheid

*(bedragen x1000)*

| | Begroting 2025 t/m Mid-term | | | Slotnota 2025 mutaties | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Programma** | **Lasten** | **Baten** | **Saldo** | **Lasten** | **Baten** | **Saldo** |
| Leefbaarheid | 49.549 | -16.589 | 32.960 | -138 | 135 | -3 |

Cluster Infrastructuur

Lasten:

- Bijstelling lasten (€ 120.000 voordeel)
  Betreft een bijstelling van kapitaallasten als gevolg van een technische aanpassing waardoor kapitaallasten op een andere wijze aan clusters worden toegerekend. Per saldo heeft dit geen effect op de begroting.

Cluster Milieu (€ 1.598.000 voordeel)

Gezien de samenhang van baten en lasten is hier gekozen voor gesaldeerde toelichting. Het saldo van de mutaties van baten en lasten wordt veroorzaakt door:

- Een totale overheveling van € 2.047.000 (voordelig effect). Er heeft veel focus op het programma voor nationale isolatie gelegen. Hierdoor is de uitvoeringsagenda klimaatadaptatie gedeeltelijk naar 2026 verschoven wat de overheveling verklaard. Ook is er meer voorbereidingstijd nodig voor het project energiebesparing waardoor uitvoering in 2026 zal plaatshebben.
- Bijstelling kapitaallasten: Een nadelige mutatie van € 310.000 wordt veroorzaakt door hogere kapitaallasten. De bijstelling van kapitaallasten is het gevolg van een technische aanpassing waardoor kapitaallasten op een andere wijze aan clusters worden toegerekend. Per saldo heeft dit geen effect op de begroting.
- De overige nadelige effecten bestaan uit kleinere restposten.

Cluster Omgevingskwaliteit

Lasten:

- Bijstelling lasten (€ 385.000 voordeel)

Dit bestaat uit overhevelingen van middelen bestemd voor flexwonen en de woningimpuls naar 2026. De kosten gemaakt voor flexwoningen kunnen naar verwachting worden verhaald op derden. Daarmee wordt het beschikbare budget van € 200.000 niet aangesproken in 2025. Verwachting is wel dat deze middelen voor het verder uitrollen van de opgave rondom flexwoningen in 2026 nodig zijn. Daarom wordt voorgesteld deze middelen over te hevelen.

Voor wonen is €1,3 miljoen aan impulsgelden beschikbaar in 2025. Hiervan wordt 1 ton overgeheveld naar 2026 en is € 950.000 gebruikt in 2025. Er is € 250.000 over welke wordt teruggestort in de algemene reserve.
De impulsgelden zijn dit jaar gebruikt om de organisatie op orde te brengen en voldoende planvoorraad te organiseren om aan de ambitie die bij deze impulsgelden horen te voldoen. Er ligt nu een planvoorraad van 4400 woningen en met een heel aantal projecten zijn we flink op koers. Hierbij hebben we de organisatie aangepast waarvoor ook is ingehuurd. Er is veel werk verzet, maar niet alles kan in 1 keer worden opgepakt. Vervolgstappen zetten we zorgvuldig gezamenlijk met onze partners/externe partijen als woningcorporaties, RVB en ontwikkelaars (o.a. Rabo smartbuilds). Mede daarom zijn middelen overgebleven in 2025 welke we terugstorten in de algemene reserve. Andere reden is dat een programmadirecteur voor een kortere periode is ingehuurd dan geraamd en er een programmaregisseur voor dit onderwerp is aangenomen en elders gedekt wordt in de begroting. In de begroting 2026 is een voorbereidingskrediet aangevraagd zodat er voldoende middelen zijn om de ambitie in 2026 verder uit te voeren.
Voor de impulsgelden wordt voorgesteld € 100.000 over te hevelen naar 2026. Dit is nodig voor de op te stellen dorpsvisies. Deze zijn niet volledig afgerond in 2025. De uitvoering hiervan zal ook in 2026 plaatsvinden.

Verder geldt er op dit cluster een nadeel door het bijstellen van de kapitaallasten. De bijstelling van kapitaallasten is het gevolg van een technische aanpassing waardoor kapitaallasten op een andere wijze aan clusters worden toegerekend. Per saldo heeft dit geen effect op de begroting.

Baten:

- Bijstelling baten (€ 420.000 nadeel)
  In dit cluster waren verkopen van accommodaties begroot. In werkelijkheid zijn de verkoopopbrengsten op het cluster organisatie (programma dienstverlening geboekt). De baten worden daarom in dit cluster bijgesteld (nadeel in dit cluster). Verder is de begroting bijgesteld (nadeel) zijnde een bijstelling van lagere inkomsten in verband met invoering omgevingswet kwaliteitsborging. De overige mutaties betreffen diverse kleine afwijkingen.

Cluster Veiligheid

- Bijstelling lasten (€ 1.740.000 nadeel)

  Dit nadeel wordt vooral veroorzaakt door hogere lasten o.a. als gevolg dat er kosten moesten worden gemaakt voor het ontruimen van illegaal opslagen scooters. Daarnaast zijn er extra (personele) kosten als gevolg van het wegwerken van achterstand/intensivering handhaving, inhuur t.b.v. ziekte en dergelijke, kosten inzet ondermijning. Dit is mede het gevolg van de in de inleiding genoemde administratie aanpassing van de toerekening van de directe personele laten naar het cluster waardoor het hier een nadeel is en het voordeel elders valt.

*Algemene Reserve*

Doordat de verkoop van 't Veld Noord in 2026 plaatsvindt zal de storting lager uitvallen wat tot een voordeel in de begroting leidt. *(lagere storting € 9.9)*

Een hogere storting in de algemene reserve i.v.m. lagere uitgaven klimaatmaatregelen (hogere storting *€ 2,1 miljoen)*

*Een hogere storting in de algemene reserve door niet besteedde en over te hevelen uitgaven in het kader van het woonprogramma. (hogere storting € 0,6 miljoen)*

*Een hogere storting in de algemene reserve door over te hevelen uitgaven in het kader van de openbare ruimte. (hogere storting € 0,5 miljoen)*

| **Leefbaarheid *(bedragen x1000)*** | **Lasten** | **Baten** | **Saldo 2025** | |
|---|---|---|---|---|
| Infrastructuur | 9.585 | -190 | 9.395 | *Nadeel* |
| Milieu | 15.957 | -14.440 | 1.517 | *Nadeel* |
| Omgevingskwaliteit | 15.076 | -1.788 | 13.288 | *Nadeel* |
| Veiligheid | 8.793 | -36 | 8.757 | *Nadeel* |
| ***Saldo voor Bestemming*** | ***49.411*** | ***-16.454*** | ***32.957*** | *Nadeel* |
| Reserve Leefbaarheid | -5.983 | -675 | -6.658 | *Voordeel* |
| ***Saldo na Bestemming*** | ***43.428*** | ***-17.129*** | ***26.299*** | *Nadeel* |

## Vitaliteit

*(bedragen x1000)*

| | Begroting 2025 t/m Mid-term | | | Slotnota 2025 mutaties | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Programma** | **Lasten** | **Baten** | **Saldo** | **Lasten** | **Baten** | **Saldo** |
| Vitaliteit | 77.862 | -19.062 | 58.800 | 2.496 | -2.055 | 441 |

Cluster Zorg

Lasten

- *WMO en Jeugd (€ 150.000 nadeel)*
  De overschrijding op WMO wordt verklaard door een meer dan gemiddeld aantal (dure) woningaanpassingen en vervoersvoorzieningen. De extra lasten worden gedekt door een onttrekking aan de reserve Sociaal Domein.

- *Herziening kapitaallasten (€ 50.000 nadeel)*
  De mutatie van € 50.000 wordt veroorzaakt door hogere kapitaallasten. De bijstelling van kapitaallasten is het gevolg van een technische aanpassing waardoor kapitaallasten op een andere wijze aan clusters worden toegerekend. Per saldo heeft dit geen effect op de begroting.

Baten

- *Bijstelling baten (€ 100.000 voordeel)*
  Door een toename van het aantal cliënten dat gebruikt maakt van de WMO, stijgen de baten van de eigen bijdrage WMO (abonnementstarief).

Cluster Bestaanszekerheid

- *Gebundelde Uitkering – BUIG (baten/lasten € 700.000 budgetneutraal)*

In oktober hebben we de definitieve beschikking voor de BUIG ontvangen. Hierin is een indexatie van 6,5% verwerkt. De extra baten zijn nodig om de stijgende lasten als gevolg van indexatie te dekken.

Lasten

- *Personele lasten (€ 115.000 nadeel – technisch neutraal)*
  In het cluster bestaanszekerheid is €115.000 extra budget nodig om de stijgende personeelslasten als gevolg van loonindexatie te dekken (CAO-verhoging). De dekking van deze hogere lasten zit in programma Dienstverlening als onderdeel van de stijging van de algemene uitkering.

Baten

- *Specifieke Uitkering doorstroomlocaties (€ 1.432.000 voordeel)*
  Het doel van de specifieke uitkering voor doorstroomlocaties is om gemeenten financieel te ondersteunen bij het huisvesten van statushouders in tijdelijke woningen, zodat zij sneller kunnen integreren in de lokale gemeenschap en de druk op asielzoekerscentra (azc's) wordt verminderd. De uitkering dekt zowel de kosten voor de realisatie van de locaties (transitiekosten) als de dagelijkse uitvoeringskosten, zoals begeleiding. Deze regeling is met enige vertraging tot stand gekomen en geldt met terugwerkende kracht vanaf 2024. De baten hebben betrekking op de statushouders en doorstroomlocatie in Middenmeer. In jaarrekening 2024 is geen rekening gehouden met deze opbrengsten. De kosten voor het realiseren van de gehele locatie zijn onttrokken aan de algemene reserve. De normbedragen voor de statushouders zijn ruimschoots voldoende om de kosten te dekken. Daarom storten we het voordeel terug in de algemene reserve.

Cluster Kunst en Cultuur

Lasten

- *Budgetverschuiving subsidieplafond tussen clusters (€ 71.000 nadeel)*

Cluster Sport en Educatie

Lasten

- *Grootonderhoud zwembaden (€ 390.000 nadeel)*
  Afwikkeling grootonderhoud zwembaden volgens het raadsbesluit van oktober 2019. In dit raadsbesluit is geregeld dat de reserve zwembaden beschikbaar wordt gesteld aan de zwembaden voor groot onderhoud. Met het beschikbaar stellen van deze 'bruidsschat' wordt aan deze verplichting voldaan. De hogere lasten worden gedekt door een onttrekking aan de reserve Beheer gemeentelijke gebouwen. Na het vaststellen van de nieuwe nota reserve en voorzieningen is de reserve zwembaden aan de reserve beheer gemeentelijke gebouwen toegevoegd. De extra baten als gevolg van deze onttrekking vallen binnen programma Dienstverlening.

- *Herziening kapitaalslasten (€ 657.000 nadeel)*
  Deze mutatie wordt hoofdzakelijk veroorzaakt als gevolg van het afboeken van de boekwaarde van een gesloopt pand en het herzien van kapitaallasten. De bijstelling van kapitaallasten is het gevolg van een technische aanpassing waardoor kapitaallasten op een andere wijze aan clusters worden toegerekend. Per saldo heeft dit geen effect op de begroting.

- *Budgetverschuiving subsidieplafond tussen clusters (€ 71.000 voordeel)*

- *Bijstelling baten (€ 180.000 nadeel)*
  De baten in het cluster Sport en Educatie worden met € 180.000 naar beneden bijgesteld. De lagere baten worden veroorzaakt door lagere baten vanuit de zwembaden. Voor zwembadpersoneel in dienst bij de gemeente ontvangen wij een vergoeding van de zwembaden. Door natuurlijk verloop vindt uitstroom van personeel plaats. Hier is de begroting niet op aangepast. Daarnaast zijn er lagere baten als gevolg van het slopen van de Zuiderzeehal.

Mutaties reserves

*Algemene Reserve (storting € 1.432.000)*

Het voordeel op de Specifieke Uitkering doorstroomlocaties storten we terug in de algemene reserve. De kosten voor het realiseren van de locatie zijn verantwoord in 2024 ten laste van de algemene reserve. Het normbedrag voor statushouders is ruimschoots voldoende om de lasten te dekken. Daarom storten we het voordeel terug in de algemene reserve.

*Reserve sociaal domein (onttrekking € 150.000; storting € 2.012.000)*

Ter dekking van de extra lasten op WMO en Jeugd wordt er € 150.000 onttrokken aan de reserve. De extra middelen voor jeugd die worden ontvangen uit het rijk via de algemene uitkering (septembercirculaire) worden gestort in de bestemmingsreserve Sociaal Domein om beschikbaar te houden voor toekomstige investeringen.

*Reserve gemeentelijke gebouwen (onttrekking €390.000)*

De onttrekking aan de reserve gemeentelijke gebouwen dient ter dekking van de extra lasten voor het uitbetalen van de 'bruidsschat' zoals geregeld in het raadsbesluit van oktober 2019. De reserve zwembaden is bij het vaststellen van de nieuwe nota reserve en voorzieningen onderdeel geworden van de reserve gemeentelijke gebouwen.

| **Vitaliteit** ***(bedragen x1000)*** | **Lasten** | **Baten** | **Saldo 2025** | |
|---|---|---|---|---|
| Bestaanszekerheid | 26.746 | -18.792 | 7.954 | *Nadeel* |
| Kunst & Cultuur | 2.766 | -98 | 2.668 | *Nadeel* |
| Sport & Educatie | 10.617 | -1.249 | 9.368 | *Nadeel* |
| Zorg | 39.778 | -978 | 38.800 | *Nadeel* |
| ***Saldo voor Bestemming*** | ***79.908*** | ***-21.117*** | ***58.791*** | *Nadeel* |
| Reserve Vitaliteit | 4.075 | -590 | 3.485 | *Nadeel* |
| ***Saldo na Bestemming*** | ***83.983*** | ***-21.707*** | ***62.276*** | *Nadeel* |

# 3. Voorgestelde overhevelingen

In onderstaande tabel worden de voorgestelde overhevelingen inzichtelijk gemaakt. De overheveling van € 100.00 worden ook nog toegelicht.

| Omschrijving overheveling | Bedrag | V/N | B/L | Programma | Cluster |
|---|---|---|---|---|---|
| Project klantencontactsysteem staat tijdelijk on hold en wordt opgepakt in 2026 | -50.000 | Voordeel | Lasten | Dienstverlening | Organisatie |
| Impulsgelden openbare ruimte-overheveling | -520.000 | Voordeel | Lasten | Leefbaarheid | Omgevingskwaliteit |
| Impulsgelden begraafplaatsen-overheveling | -100.000 | Voordeel | Lasten | Leefbaarheid | Omgevingskwaliteit |
| Verkoop gerealiseerd Q1 2026 't Veld Noord-overheveling | 9.875.000 | Nadeel | Baten | Dienstverlening | Organisatie |
| Overhevelen implementatie e-HRM systeem | -115.000 | Voordeel | Lasten | Dienstverlening | Organisatie |
| Sloopkosten Rijksstraatweg 23 overhevelen naar 2026 | -100.000 | Voordeel | Lasten | Dienstverlening | Organisatie |
| Energiebesparing overhevelen naar 2026 | -47.000 | Voordeel | Lasten | Leefbaarheid | Milieu |
| Uitvoeringsagenda klimaatadaptatie overhevelen naar 2026 | -1.200.000 | Voordeel | Lasten | Leefbaarheid | Milieu |
| Energie armoede overhevelen naar 2026 | -325.000 | Voordeel | Lasten | Leefbaarheid | Milieu |
| Capaciteit Dec. Overheden Klimaat-Energie naar 20226 | -350.000 | Voordeel | Lasten | Leefbaarheid | Milieu |
| Impulsgelden energiebesparing | -800.000 | Voordeel | Lasten | Leefbaarheid | Milieu |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| Overhevelen subsidieregeling Gevelverbetering Hippolytushoef en Den Oever | -30.000 | Voordeel | Lasten | Bedrijvigheid | Economische Ontwikkeling |
| Energie armoede overhevelen naar 2026 | 325.000 | Nadeel | Baten | Leefbaarheid | Milieu |
| Capaciteit Dec. Overheden Klimaat-Energie naar 2026 | 350.000 | Nadeel | Baten | Leefbaarheid | Milieu |
| Flexwoningen overhevelen naar 2026 | -200.000 | Voordeel | Lasten | Leefbaarheid | Omgevingskwaliteit |
| Impuls woningbouw overhevelen naar 2026 | -100.000 | Voordeel | Lasten | Leefbaarheid | Omgevingskwaliteit |
| Herijking accommodatiebeleid (overheveling) | -35.000 | Voordeel | Lasten | Vitaliteit | Sport & Educatie |
| **Totaal** | **6.578.000** | Nadeel | | | |

*Impulsgelden openbare ruimte*
De overheveling van €520.000 voor openbare ruimte ontstaat omdat de beoogde besteding voor de deelopdracht inrichting / vergroening in 2025 niet heeft plaatsgevonden en in 2026 op een andere wijze bekostigd wordt. We willen o.a. de middelen voor klimaatadaptatie inzetten voor deze deelopdracht. In de begroting 2026 heeft u kennis kunnen nemen van die andere invulling. De impuls gelden zijn aldus niet nodig gebleken in 2025 voor dit doel. Voorgesteld wordt de impuls gelden naar 2026 over te hevelen om verdere invulling te geven aan het op niveau brengen van de openbare ruimte (deelopdracht extra impuls beheertaken, wegwerken van achterstanden).

*Impulsgelden begraafplaatsen*
Voor de begraafplaats zijn onderhoudskosten uitgesteld naar 2026 vanwege inhoudelijke bijstelling van de planvorming als gevolg van een wijziging van beoogde materialen. Daardoor is vertraging ontstaan en wordt voorgesteld €100.000 over te hevelen naar 2026.

*Verkoop gerealiseerd Q1 2026 't Veld Noord*
De verkoop vindt in Q1 2026 plaats.

*Overhevelen implementatie e-HRM systeem*

De aanbesteding van het e-HRM systeem is in 2025 gereed, de implementatie zal in 2026 worden uitgevoerd.

*Sloopkosten Rijksstraatweg 23*
De sloop wordt uitgevoerd in 2026.

*Uitvoeringsagenda klimaatadaptatie*
Het gaat hier om de langlopende projecten en de voorbereiding hiervan duurt langer dan verwacht.

*Energie armoede*
*Het bereiken van inwoners met energiearmoede blijkt in de praktijk lastiger te zijn dan verwacht. Projecten vergen daardoor meer tijd. Looptijd is door het Rijk verlengd tot 31-12-2027.*

*Capaciteit Dec. Overheden Klimaat-Energie*
Het resterend budget dat gebonden is aan de subsidie wordt het komend jaar uitgegeven.

*Flexwoningen*
De kosten gemaakt voor flexwoningen kunnen naar verwachting worden verhaald op derden. Daarmee wordt het beschikbare budget van € 200.000 niet aangesproken in 2025. Verwachting is wel dat deze middelen voor het verder uitrollen van de opgave rondom flexwoningen in 2026 nodig zijn.

*Impuls woningbouw*
Dit is nodig voor de op te stellen dorpsvisies. Deze zijn niet volledig afgerond in 2025. De uitvoering hiervan zal ook in 2026 plaatsvinden.

# 4. Neutrale mutaties

Neutrale mutaties zijn mutaties die geen invloed hebben op het begrotingssaldo maar vooral tot doel hebben de rechtmatigheid te waarborgen.

## Personele lasten

Dit betreft de verwerking van de cao en een herverdeling van de personele lasten tussen de programma's

## Technische mutaties

Dit zijn mutaties van het ene cluster naar het andere cluster omdat deze onder het verkeerde cluster gerubriceerd zijn.

## Overige mutaties

Dit betreffen mutaties zowel aan de lastenkant als aan de batenkant die geen effect hebben op het resultaat.

*(bedragen x1000)*

| Cluster | Baten / Lasten | V / N | Mutatie 2025 | Onderwerp |
|---|---|---|---|---|
| Omgevingskwaliteit | Lasten | *Nadeel* | 80 | Budget snippergroen |
| Omgevingskwaliteit | Baten | *Voordeel* | -80 | Budget snippergroen |
| Kunst & Cultuur | Lasten | *Nadeel* | 71 | Subsidieplafond Kunst en Cultuur (wijziging tussen clusters) voor indexatie |
| Sport & Educatie | Lasten | *Voordeel* | -71 | Subsidieplafond Sport en Educatie (wijziging tussen clusters) wegens indexatie |
| Omgevingskwaliteit | Lasten | *Voordeel* | -60 | Herverdeling areaaluitbreiding |
| Infrastructuur | Lasten | *Nadeel* | 60 | Herverdeling areaaluitbreiding |
| Omgevingskwaliteit | Lasten | *Nadeel* | 55 | Snippergroen negatief begroot + aankoop grond |
| Omgevingskwaliteit | Baten | *Voordeel* | -30 | Inkomsten pachten |
| Omgevingskwaliteit | Baten | *Voordeel* | -25 | Inkomsten huren |
| Organisatie | Lasten | *Voordeel* | -36 | Lagere lasten voor het project BRP tijdelijke verblijfsadressen |
| Organisatie | Baten | *Nadeel* | 36 | Lagere inkomsten voor het project BRP tijdelijke verblijfsadressen |
| Bestuur | Lasten | *Voordeel* | -235 | Penvoerderschap Aanpak Landelijk Gebied niet via exploitatierekening Hollands Kroon |
| Bestuur | Baten | *Nadeel* | 235 | Penvoerderschap Aanpak Landelijk Gebied niet via exploitatierekening Hollands Kroon |
| Organisatie | Lasten | *Nadeel* | 60 | Hogere onderhouds- en beheerskosten gebouw Kroondomein |
| Organisatie | Lasten | *Voordeel* | -60 | Kosten ruimte Samen Doen naar kosten gebouw Kroondomein |
| Organisatie | Lasten | *Nadeel* | 35 | Gemeentelijke belastingen gebouwen algemeen vanuit Leefbaarheid |
| Sport & Educatie | Lasten | *Nadeel* | 35 | Gemeentelijke belastingen onderwijshuisvesting vanuit Leefbaarheid |
| Infrastructuur | Lasten | *Voordeel* | -70 | Gemeentelijke belastingen verkeer, wegen en water naar Dienstverlening en Vitaliteit |
| Organisatie | Lasten | *Voordeel* | -361 | Verdeling cao-verhoging naar andere programma's |
| Bestuur | Lasten | *Nadeel* | 36 | Verdeling cao-verhoging naar andere programma's |
| Leges & Heffingen | Lasten | *Nadeel* | 15 | Verdeling cao-verhoging naar andere programma's |
| Economische Ontwikkeling | Lasten | *Nadeel* | 11 | Verdeling cao-verhoging naar andere programma's |
| (Lucht) Havens | Lasten | *Nadeel* | 8 | Verdeling cao-verhoging naar andere programma's |
| Toerisme | Lasten | *Nadeel* | 3 | Verdeling cao-verhoging naar andere programma's |
| Omgevingskwaliteit | Lasten | *Nadeel* | 175 | Verdeling cao-verhoging naar andere programma's |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Bestaanszekerheid | Lasten | *Nadeel* | 113 | Verdeling cao-verhoging naar andere programma's |
| Bestuur | Lasten | *Nadeel* | 250 | Verdeling personele lasten programma dienstverlening |
| Organisatie | Lasten | *Voordeel* | -387 | Verdeling personele lasten programma dienstverlening |
| Financiering | Lasten | *Nadeel* | 20 | Verdeling personele lasten programma dienstverlening |
| Leges & Heffingen | Lasten | *Nadeel* | 117 | Verdeling personele lasten programma dienstverlening |
| Economische Ontwikkeling | Lasten | *Nadeel* | 120 | De Kop Werkt declaraties |
| Economische Ontwikkeling | Baten | *Voordeel* | -120 | De Kop Werkt declaraties |
| Bestaanszekerheid | Lasten | *Nadeel* | 700 | BUIG indexatie (6,5%) op basis van definitieve beschikking |
| Bestaanszekerheid | Baten | *Voordeel* | -700 | BUIG indexatie (6,5%) op basis van definitieve beschikking |
| Milieu | Lasten | *Nadeel* | 900 | Nationaal Isolatie Programma |
| Milieu | Baten | *Voordeel* | -900 | Nationaal Isolatie Programma |
| (Lucht) Havens | Lasten | *Voordeel* | -55 | Verdeling personele lasten binnen het programma |
| Economische Ontwikkeling | Lasten | *Nadeel* | 35 | Verdeling personele lasten binnen het programma |
| Toerisme | Lasten | *Nadeel* | 20 | Verdeling personele lasten binnen het programma |
| Organisatie | Lasten | *Nadeel* | 55 | Verzekeringen-schikking oneigenlijk gebruik foto's |
| Organisatie | Baten | *Voordeel* | -55 | Uitkeringen schades onvoorzien |

# 5. Mutaties Reserves & Voorzieningen

Aanvullend op de toelichting van de mutaties op de reserves en voorzieningen bij de programma's presenteren we hier een totaaloverzicht. Wij hopen hiermee u als raad een beter inzicht en overzicht te geven van het verloop van de reserves.

| Reserve | Stand 01-01-25 (jaarrekening '24) | 2025 | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | Toevoegingen t/m Mid-term | Onttrekkingen t/m Mid-term | Toevoeging Slotnota | Onttrekking Slotnota | Eindstand |
| Algemene reserve | 39.796 | 13.336 | -8.084 | -4.221 | 638 | 41.465 |

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Totaal Algemene Reserve** | **39.796** | **13.336** | **-8.084** | **-4.221** | **638** | **41.465** |

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Bedrijfsvoering | 2.405 | 0 | -815 | 230 | 115 | 1.935 |
| Beheer gemeentelijke gebouwen | 3.784 | 383 | -139 | -66 | -387 | 3.574 |
| Havens | 5.122 | 0 | -527 | 0 | 0 | 4.595 |
| Bovenwijkse voorzieningen | 924 | 14 | 0 | 0 | 0 | 938 |
| Risico bouwgronden | 3.639 | 0 | 0 | 0 | 0 | 3.639 |
| Vastgoed | 2.170 | 0 | 0 | 1.080 | -401 | 2.849 |
| Economische, maatschappelijke en toeristische stimulering | 1.745 | 0 | -100 | 0 | -120 | 1.525 |
| Visserij Ontwikkelplan | 1.789 | 0 | -250 | 0 | 300 | 1.839 |
| Beheer openbare ruimte | 8.536 | 0 | -770 | 0 | 0 | 7.766 |
| Onderwijshuisvesting | 14.237 | 0 | -781 | 0 | 0 | 13.456 |
| Sociaal Domein | 2.701 | 0 | -550 | 2.012 | -150 | 4.013 |
| **Totaal Bestemmingsreserves** | **47.052** | **397** | **-3.932** | **3.255** | **-643** | **46.129** |

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Totaal Reserves** | **86.848** | **13.733** | **-12.017** | **-965** | **-5** | **87.594** |

*(bedragen x1000)*

| **Voorzieningen** | **Stand 01-01-25 (jaarrekening '24)** | **2025** | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | **Toevoegingen voor Slotnota** | **Onttrekkingen voor Slotnota** | **Toevoeging** | **Onttrekking** | **Eindstand** |
| Afkoopsommen onderhoud graven | 1.237 | 300 | -260 | 0 | 0 | 1.277 |

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Bouwgrondexploitatie | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Verplichtingen voormalig wethouders | 3.109 | 0 | 0 | 0 | 0 | 3.109 |
| Verplichtingen voormalig personeel | 888 | 0 | 0 | 0 | 0 | 888 |
| Verlofsparen | 66 | 0 | 0 | 0 | 0 | 66 |
| Riolering | 18.791 | | -221 | 0 | 0 | 18.570 |
| Agriport Infrastructuur | 1.588 | 0 | 0 | 0 | 0 | 1.588 |

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Totaal voorzieningen** | **25.679** | **300** | **-481** | **0** | **0** | **25.498** |

*(bedragen x1000)*

# 6. Ontwikkelingen ten aanzien van de Investeringsagenda HK

Wanneer het gaat om rechtmatigheid, spelen ook overschrijdingen op investeringen een rol. Het gaat daarbij niet om een afwijking binnen één jaarschijf, maar om het totale krediet over de gehele looptijd van het project.

In de begroting 2025 heeft de Raad een aantal plafonds vastgesteld. Deze plafonds gelden voor vier jaar, waarbij tussen de jaren mag worden geschoven.
Binnen het plafond Riool is tot en met oktober ruim € 2,8 miljoen geïnvesteerd. We verwachten tot eind 2025 binnen het plafond van € 3,5 miljoen te blijven. In de investeringsagenda en het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2024–2028 is rekening gehouden met een investeringsplafond van € 3,5 miljoen en de bijbehorende kapitaallasten. Binnen het GRP is een voorziening opgebouwd om schommelingen in investeringslasten op te vangen. Hierdoor hebben eventuele overschrijdingen van dit plafond geen budgettaire gevolgen in 2025 en de jaren daarna.

Ook voor het plafond Wegen en de overige plafonds verwachten we in 2025 binnen de grenzen te blijven.

Van de in totaal € 26 miljoen aan begrote investeringen voor 2025 verwachten we dat ca 70% tot 75% daadwerkelijk wordt gerealiseerd in 2025. Dit heeft effect op de kapitaallasten in 2026 (er wordt een jaar na ingebruikname gestart met afschrijven) en wordt bij de lentenota 2026 bijgesteld / verrekend met de bestemmingsreserve kapitaallasten (welke bij de begroting 2026 is ingesteld).

Voor het jaar 2025 worden de volgende (aanvullende) kredieten aangevraagd met deze slotnota:

- Inrichting werkplekken kroondomein; € 205.000
  Op het Kroondomein vervangen verouderd en vast meubilair in ARBO-proof en in hoogte verstelbaar meubilair.
- Campus de Terp openbare ruimte; € 200.000
  De overschrijding is het gevolg van niet volledig gecalculeerde personeelslasten en meerkosten op de samenwerking met de partijen op totstandkoming van Campus de Ter. Dit project ronden we in 2026 af.

# 7. Inzicht in financiële effecten 'trekkers'

Het organisatiemodel gaat uit van zelforganisatie door de teams, zonder leidinggevenden. Als teams niet in staat zijn zichzelf en de opgaven te organiseren, waar allerlei redenen voor kunnen zijn, kan de directie besluiten om een team een tijdelijke leidinggevende te geven (een “externe trekker”). Vanwege de tijdelijkheid van de opdracht worden deze personen bijna altijd ingehuurd. Dit zijn vaak interim-managers met behoorlijke inhoudelijke bagage. De organisatie maakt momenteel gebruik van meerdere “externe trekkers”. De kosten daarvan bedragen € 1,29 mln. De organisatie onderzoekt momenteel hoe het organisatiemodel ook voor de komende 5-10 jaar toekomstbestendig gemaakt kan worden. Een van de doelen daarbij is om niet meer afhankelijk te zijn van het inhuren van bovengenoemde externe trekkers.